# WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)
z dnia 18 maja 2006 r.*

W sprawie C-343/04

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie protokołu z dnia 3 czerwca 1971 r. w sprawie wykładni przez Trybunał Sprawiedliwości Konwencji z dnia 27 września 1968 r. o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Oberster Gerichtshof (Austria) postanowieniem z dnia 21 lipca 2004 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 10 sierpnia 2004 r., w postępowaniu:

**Land Oberösterreich**

przeciwko

**ČEZ as,**

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: P. Jann, prezes izby, K. Schiemann (sprawozdawca), N. Colneric, J. N. Cunha Rodrigues i E. Levits, sędziowie,

* Język postępowania: niemiecki.

rzecznik generalny: M. Poiares Maduro,
sekretarz: B. Fülöp, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 13 października 2005 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu Land Oberösterreich przez J. Hintermayra i C. Hadeyera, Rechtsanwälte,

— w imieniu ČEZ as przez W. Moringer, Rechtsanwalt,

— w imieniu rządu polskiego przez T. Nowakowskiego, działającego w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu rządu Zjednoczonego Królestwa przez M. Bethella, działającego w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez A.M. Rouchaud i W. Bogensbergera, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 11 stycznia 2006 r.,

wydaje następujący

## Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 16 pkt 1 lit. a) Konwencji z dnia 27 września 1968 r. o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 1972, L 299, str. 32), zmienionej Konwencją z dnia 9 października 1978 r. w sprawie przystąpienia Królestwa Danii, Irlandii i Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej (Dz.U. L 304, str. 1, i — zmienione brzmienie — str. 77), Konwencją z dnia 25 października 1982 r. w sprawie przystąpienia Republiki Greckiej (Dz.U. L 388, str. 1), Konwencją z dnia 26 maja 1989 r. w sprawie przystąpienia Królestwa Hiszpanii i Republiki Portugalskiej (Dz.U. L 285, str. 1) oraz Konwencją z dnia 29 listopada 1996 r. w sprawie przystąpienia Republiki Austrii, Republiki Finlandii i Królestwa Szwecji (Dz.U. 1997, C 15, str. 1, zwanej dalej „konwencją brukselską").

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy Land Oberösterreich a ČEZ as (zwaną dalej „ČEZ") dotyczącego immisji, jakie miała powodować eksploatowana przez tę spółkę elektrownia atomowa Temelin, położona na terytorium Republiki Czeskiej, na tereny rolnicze stanowiące przedmiot własności Austrii.

## Ramy prawne

*Konwencja brukselska*

3 Artykuł 2 akapit pierwszy konwencji brukselskiej, zamieszczony w rozdziale 1, zatytułowanym „Przepisy ogólne", tytułu II tej konwencji, poświęconego zasadom określania jurysdykcji, przewiduje:

„Z zastrzeżeniem przepisów niniejszej konwencji, osoby mające miejsce zamieszkania na terytorium Umawiającego się Państwa mogą być, niezależnie od ich obywatelstwa, pozywane przed sądy tego Państwa" [tłumaczenie nieoficjalne, podobnie jak wszystkie cytaty z tej konwencji poniżej].

4 Zgodnie z art. 4 akapit pierwszy tej konwencji:

„Jeżeli pozwany nie ma miejsca zamieszkania na terytorium Umawiającego się Państwa, jurysdykcję sądów każdego Umawiającego się Państwa, z zastrzeżeniem art. 16, określa prawo tego Państwa".

5 Artykuł 5 konwencji brukselskiej, zamieszczony w rozdziale 2 tego samego tytułu II, zatytułowanym „Jurysdykcja szczególna", stanowi:

„Osoba, która ma miejsce zamieszkania na terytorium jednego z Umawiających się Państw, może być pozwana w innym Umawiającym się Państwie:

[...]

3. jeżeli przedmiotem postępowania jest czyn niedozwolony lub czyn podobny do czynu niedozwolonego albo roszczenia wynikające z takiego czynu, przed sąd miejsca, gdzie nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę;

[...]".

6 Artykuł 16 konwencji brukselskiej, który stanowi rozdział 5 tytułu II tej konwencji, zatytułowany „Jurysdykcja wyłączna", stanowi:

„Niezależnie od miejsca zamieszkania jurysdykcję wyłączną mają:

1) a) w sprawach, których przedmiotem są prawa rzeczowe na nieruchomościach oraz najem lub dzierżawa nieruchomości — sądy Umawiającego się Państwa, w którym nieruchomość jest położona";

[...]".

*Uregulowanie krajowe*

7 Artykuł 364 ust. 2 austriackiego kodeksu cywilnego (Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch, zwanego dalej „ABGB") stanowi:

„Właściciel nieruchomości może zakazać sąsiadowi powodowania immisji mających źródło na jego nieruchomości poprzez ścieki, dym, gazy, ciepło, zapach, hałas, wstrząsy i tym podobne, w zakresie, w jakim wykraczają one poza przeciętną miarę wynikającą ze stosunków miejscowych i znacznie utrudniają normalne korzystanie z nieruchomości. Bezpośrednie spuszczanie wody jest bezwzględnie niedopuszczalne, chyba że wydane zostało szczególne zezwolenie".

8 Sąd odsyłający wyjaśnia, że wytaczane na tej podstawie prawnej powództwo o zaniechanie immisji na nieruchomość w każdym wypadku obejmuje również zapobieganie im za pomocą stosownych środków prewencyjnych. Powództwo takie jest traktowane w orzecznictwie krajowym jako powództwo negatoryjne („Eigentumsfreiheitsklage"), które służy wykonaniu uprawnień wynikających z prawa własności.

9 Artykuł 364 a ABGB stanowi:

„Jednakże, jeżeli zakłócenie wykraczające ponad tę miarę jest spowodowane przez położone na sąsiednim gruncie kopalnie lub obiekt przemysłowy, funkcjonujący w oparciu o zezwolenie administracyjne, posiadacz nieruchomości gruntowej może dochodzić przed sądem jedynie naprawy poniesionych szkód, nawet jeśli szkoda została spowodowana przez okoliczności, które nie podlegały uwzględnieniu w administracyjnym postępowaniu w przedmiocie zezwolenia".

10 Sąd odsyłający wyjaśnia, że rekompensacyjne roszczenie odszkodowawcze powstałe na podstawie powyższego przepisu jest całkowicie niezależne od istnienia winy i znajduje podstawę w prawie o stosunkach sąsiedzkich.

**Postępowanie przed sądem krajowym i pytanie prejudycjalne**

11 Land Oberösterreich jest właścicielem kilku nieruchomości przeznaczonych na cele rolnicze i gospodarstwa doświadczalne, na których utworzył szkołę rolniczą. Grunty te są położone w odległości około 60 km od elektrowni atomowej Temelin, uruchomionej próbnie w dniu 9 października 2000 r. ČEZ, czeskie przedsiębiorstwo eksploatacji energii, będące w 70% spółką skarbu państwa, prowadzi eksploatację tej elektrownii na terenie, którego jest właścicielem.

12 W dniu 31 lipca 2001 r. Land Oberösterreich, występując jako właściciel wskazanych gruntów i stwierdzając, że eksploatacja tej elektrowni atomowej nie stanowi przejawu władztwa publicznego, lecz czynności zarządu w dziedzinie gospodarki prywatnej, która podlega właściwości sądu cywilnego, wystąpił z powództwem przeciwko ČEZ do Landesgericht Linz.

13 Główne żądanie tego powództwa dotyczyło nakazania ČEZ zaniechania immisji w postaci promieniowania jonizującego emitowanego przez elektrownię atomową w Temelinie na grunty Land Oberösterreich, w zakresie, w jakim immisje te przekraczają poziom immisji, jakie powodowałaby elektrownia atomowa eksploatowana zgodnie z istniejącym stanem wiedzy technicznej. Ewentualnie Land Oberösterreich domagał się nakazania wyeliminowania ryzyka związanego z tym promieniowaniem w zakresie, w jakim ryzyko to wykracza poza poziom ryzyka, jakie powodowałaby elektrownia atomowa eksploatowana zgodnie z istniejącym stanem wiedzy technicznej.

14 Zdaniem Land Oberösterreich promieniowanie jonizujące emitowane przez elektrownię Temelin stanowi immisję w rozumieniu art. 364 ust. 2 ABGB. Promieniowanie radioaktywne generowane przez tę elektrownię podczas trwającego obecnie okresu próbnego lub, w każdym bądź razie, ryzyko skażenia gleby w przypadku normalnego funkcjonowania tej elektrowni, a tym bardziej w przypadku awarii przekraczają w jego opinii przeciętną miarę i uniemożliwiają długookresowo normalne korzystanie z gruntów należących do Land Oberösterreich w celach mieszkalnych, edukacyjnych i rolniczych. W związku z tym przesłanki powództwa negatoryjnego, mającego w niniejszym przypadku charakter prewencyjny, są zatem spełnione.

15 ČEZ podniosła zarzut braku jurysdykcji sądów austriackich, wskazując w szczególności, że art. 16 pkt 1 lit. a) konwencji brukselskiej nie stosuje się do powództwa o zaniechanie immisji. Tego rodzaju powództwo ma bowiem charakter odszkodowawczy i należy w związku z tym do zakresu zastosowania art. 5 pkt 3 tej konwencji. Ponadto ČEZ jest zdania, że nakaz zaniechania naruszeń wydany względem należącego do niej obiektu przez sąd austriacki stanowiłby sprzeczne z prawem międzynarodowym naruszenie suwerenności terytorialnej i sądowej Republiki Czeskiej i nie mógłby zostać wykonany na jej terytorium.

16 Postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2002 r. Landesgericht Linz stwierdził brak swojej jurysdykcji w przedmiocie powództwa Land Oberösterreich. W postępowaniu odwoławczym postanowienie to zostało uchylone przez Oberlandesgericht Linz, który w postanowieniu z dnia 19 września 2003 r. stwierdził jurysdykcję sądów austriackich do rozpoznania sprawy zgodnie z art. 16 pkt 1 lit. a) konwencji brukselskiej.

17 W postępowaniu kasacyjnym od orzeczenia Oberlandesgericht Linz Oberster Gerichtshof stwierdził, że z akt sprawy nie wynika, czy elektrownia atomowa Temelin stanowi obiekt przemysłowy funkcjonujący w oparciu o zezwolenie administracyjne określone w art. 364 a ABGB.

18 Sąd ten stwierdza ponadto, że orzecznictwo Trybunału nie pozwala na stwierdzenie z całą pewnością, czy powództwo tego rodzaju, wytoczone na podstawie art. 364 ust. 2 ABGB, jest objęte zakresem zastosowania art. 16 pkt 1 lit. a) konwencji brukselskiej, czy też hipotezą art. 5 pkt 3 tej konwencji.

19 W tej sytuacji Oberster Gerichtshof postanowił zwiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału o udzielenie odpowiedzi na następujące pytanie:

„Czy sformułowanie »sprawy, których przedmiotem są prawa rzeczowe na nieruchomościach«, które występuje w art. 16 ust. 1 lit. a) konwencji [brukselskiej], należy poddać wykładni, zgodnie z którą obejmuje ono również (prewencyjne) powództwo negatoryjne na podstawie art. 364 ust. 2 [AGBG], za pomocą którego strona żąda wydania zakazu immisji z nieruchomości położonej w sąsiednim, nie należącym do Unii Europejskiej państwie (chodzi o promieniowanie jonizujące emitowane z położonej w Republice Czeskiej elektrowni atomowej), na nieruchomość stanowiącą przedmiot prawa własności strony występującej z powództwem?".

## W przedmiocie pytania prejudycjalnego

20 Formułując to pytanie sąd odsyłający zmierza do ustalenia, czy art. 16 pkt 1 lit. a) konwencji brukselskiej należy poddać wykładni, zgodnie z którą wytoczone na podstawie art. 364 ust. 2 ABGB powództwo o zaniechanie rzeczywistych lub potencjalnych immisji na nieruchomości, których właścicielem jest strona wytaczająca powództwo, polegających na promieniowaniu jonizującym emitowanym przez elektrownię atomową położoną na terytorium państwa sąsiadującego z państwem, w którym nieruchomości te są położone, należy do kategorii spraw, „których przedmiotem są prawa rzeczowe na nieruchomościach".

*Uwagi wstępne*

21 Tytułem wstępu należy stwierdzić, że mimo iż Republika Czeska nie była stroną konwencji brukselskiej w chwili, gdy Land Oberösterreich wystąpił z powództwem przed sądem austriackim, i że w związku z tym pozwany w postępowaniu przed sądem krajowym nie miał wówczas miejsca zamieszkania na terytorium państwa umawiającego się, okoliczność ta nie stoi na przeszkodzie ewentualnemu zastosowaniu art. 16 tej konwencji, co wynika wyraźnie z art. 4 akapit pierwszy tej konwencji.

22 Ponadto należy przypomnieć, że zgodnie z treścią art. 1 akapit pierwszy konwencji brukselskiej konwencja ta ma zastosowanie niezależnie od rodzaju sądu „w sprawach cywilnych i handlowych", nie obejmuje jednak w szczególności spraw podatkowych, celnych i administracyjnych. Z utrwalonego orzecznictwa Trybunału wynika, że pojęcie „spraw cywilnych i handlowych" należy traktować jako pojęcie autonomiczne, którego wykładni należy dokonywać w oparciu z jednej strony o cele i systematykę tej konwencji i z drugiej strony o zasady ogólne wynikające z całokształtu systemów prawa krajowego. W związku z tym zakres zastosowania konwencji brukselskiej należy ustalić przede wszystkim z uwzględnieniem elementów charakteryzujących stosunek prawny istniejący między stronami sporu lub samego przedmiotu tego sporu (zob. w szczególności wyrok z dnia 16 grudnia 1980 r. w sprawie 814/79 Rüffer, Rec. str. 3807, pkt 7 i 14).

23 Sąd odsyłający, do którego należy ocena tych elementów i ustalenie, przy uwzględnieniu orzecznictwa Trybunału, czy konwencja brukselska ma zastosowanie do zawisłej przed nim sprawy, nie przedłożył Trybunałowi pytania dotyczącego wykładni art. 1 tej konwencji. W świetle tej okoliczności oraz odpowiedzi udzielonej poniżej na przedłożone pytanie, nie ma potrzeby dalszego badania zakresu tego postanowienia [konwencji].

*W przedmiocie wykładni art. 16 pkt 1 lit. a) konwencji brukselskiej*

24 Jak wynika z art. 16 pkt 1 lit. a) konwencji brukselskiej, w sprawach, których przedmiotem są prawa rzeczowe na nieruchomościach, wyłączną jurysdykcję mają sądy umawiającego się państwa, w którym nieruchomość jest położona.

25 W tym kontekście należy przypomnieć, że w celu zapewnienia, na ile to możliwe, równości i jednolitości praw i obowiązków wynikających z konwencji brukselskiej dla umawiających się państw i zainteresowanych podmiotów, znaczenie pojęcia „spraw, których przedmiotem są prawa rzeczowe na nieruchomościach" należy określić w sposób autonomiczny, zgodnie z prawem wspólnotowym (zob. w szczególności wyrok z dnia 10 stycznia 1990 r. w sprawie C-115/88 Reichert i Kockler, Rec. str. I-27, pkt 8).

26 Z utrwalonego orzecznictwa wynika również, że jako wyjątek od ogólnych zasad jurysdykcji przyjętych przez konwencję, art. 16 nie może być interpretowany szerzej aniżeli wymaga tego jego cel (zob. w szczególności wyrok z dnia 13 października 2005 r. w sprawie C-73/04 Klein, Zb.Orz. str. I-8667, pkt 15 i cytowane tam orzecznictwo).

27 Otóż art. 16 pkt 1 lit.a) konwencji brukselskiej przewiduje w sprawach, których przedmiotem są prawa rzeczowe na nieruchomościach oraz najem lub dzierżawa nieruchomości, wyłączną jurysdykcję sądu umawiającego się państwa, w którym nieruchomość jest położona, a to w drodze odstępstwa od zasady ogólnej wyrażonej w art. 4 akapit pierwszy tej konwencji, zgodnie z którą, jeżeli pozwany nie ma miejsca zamieszkania na terytorium jednego z umawiających się państw, jurysdykcję sądów każdego umawiającego się państwa określa prawo tego państwa (ww. wyrok w sprawie Klein, pkt 14). Ponadto art. 16 skutkuje pozbawieniem stron możliwości wyboru sądu, jaki miałyby w innym przypadku, a w niektórych przypadkach prowadzi do tego, że strony podlegać będą jurysdykcji sądu, który dla żadnej z nich nie jest sądem miejsca ich zamieszkania (zob. w szczególności ww. wyrok w sprawie Reichert i Kockler, pkt 9).

28 W odniesieniu do celu realizowanego przez art. 16 pkt 1 lit. a) konwencji brukselskiej, ze sprawozdania Jenarda dotyczącego konwencji brukselskiej (Dz.U. 1979, C 59, str. 1) oraz z utrwalonego orzecznictwa Trybunału wynika, że zasadniczym powodem, dla którego wyłączna jurysdykcja została przyznana umawiającemu się państwu, na terytorium którego położona jest nieruchomość, jest okoliczność, iż sąd miejsca położenia nieruchomości jest szczególnie predestynowany do wydania rozstrzygnięcia w sprawie, której przedmiotem są prawa rzeczowe na nieruchomości oraz najem lub dzierżawa (zob. w szczególności wyrok z dnia 14 grudnia 1977 r. w sprawie 73/77 Sanders, Rec. str. 2383, pkt 11 i 12).

29 Otóż co się tyczy spraw, których przedmiot stanowią prawa rzeczowe na nieruchomości, powinny one być rozpatrywane co do zasady zgodnie z przepisami prawnymi państwa, w którym nieruchomość jest położona, a ponieważ pojawiające się w nich kwestie sporne wymagają często przeprowadzenia dodatkowych sprawdzeń, dochodzeń i uzyskania opinii biegłych, co w oczywisty sposób powinno być przeprowadzane na miejscu, przyznanie jurysdykcji wyłącznej sądowi miejsca położenia nieruchomości, któremu ze względu na bliskość położenia najłatwiej jest ustalić stan faktyczny, odpowiada interesowi dobrej administracji wymiaru sprawiedliwości (zob. w szczególności ww. wyrok w sprawie Sanders, pkt 13, oraz ww. wyrok w sprawie Reichert i Kockler, pkt 10).

30 Stosownie do przywołanych zasad dokonywania wykładni Trybunał orzekł, że wykładni art. 16 pkt 1 lit. a) konwencji brukselskiej należy dokonywać w ten sposób,

że jurysdykcja wyłączna sądu państwa umawiającego się, w którym nieruchomość jest położona, nie obejmuje wszystkich spraw, których przedmiot stanowi prawo rzeczowe na nieruchomości, lecz tylko te spośród nich, które należą do zakresu zastosowania tej konwencji i zaliczają się do spraw, które zmierzają do określenia granic lub składu nieruchomości, własności, posiadania lub istnienia innych praw rzeczowych na nieruchomości i zapewnienia osobom, którym te prawa przysługują, ochrony związanych z nimi uprawnień (ww. wyrok w sprawie Reichert i Kockler, pkt 11).

31 Jak słusznie podnoszą ČEZ, rząd Zjednoczonego Królestwa i Komisja Wspólnot Europejskich powództwo o zaniechanie immisji, wytoczone w postępowaniu przed sądem krajowym, mające w niniejszej sprawie charakter prewencyjny, nie należy do kategorii powództw w sprawach określonych w punkcie poprzednim.

32 W tej kwestii należy podnieść, iż ww. sprawozdanie Jenarda (str. 1, 34 i 35) podkreśla, że postanowienie przyznające jurysdykcję, jak art. 16 pkt 1 lit. a) konwencji brukselskiej, wynikającą „z przedmiotu powództwa" znajduje zastosowanie w przypadku istnienia „sporu, którego przedmiot stanowią prawa rzeczowe na nieruchomości".

33 W sprawozdaniu Schlossera dotyczącym Konwencji w sprawie przystąpienia Królestwa Danii, Irlandii i Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej do konwencji brukselskiej (Dz.U. 1979, C 59, str. 71, pkt 163), podkreślono w tym kontekście, że dla ekspertów sporządzających to sprawozdanie było oczywiste, że powództwa odszkodowawcze oparte na naruszeniu praw rzeczowych lub szkodach powstałych na nieruchomości, na której istniały prawa rzeczowe, nie należą do zakresu zastosowania art. 16 pkt 1 lit. a) tej konwencji, gdyż istnienie i treść prawa rzeczowego, najczęściej własności, mają w takim kontekście jedynie niewielkie znaczenie.

34 Powództwo o zaniechanie immisji, wytoczone w postępowaniu przed sądem krajowym, mające w niniejszej sprawie charakter prewencyjny, nie stanowi powództwa w sporze, którego przedmiotem jest prawo rzeczowe na nieruchomości. Z pewnością podstawa tego powództwa jest związana z prawem rzeczowym na nieruchomości, lecz fakt, że prawo to ma charakter rzeczowy i dotyczy nieruchomości, ma w tym kontekście jedynie niewielkie znaczenie. Jak podnosi również ČEZ i Komisja, ten charakter rzeczowy przedmiotowego prawa i związek z nieruchomością nie mają determinującego wpływu na kwestie roztrząsane w sporze przed sądem krajowym, które nie byłyby znacząco odmienne, gdyby domagano się ochrony przed immisjami prawa o innym charakterze, jak na przykład prawa do integralności fizycznej lub prawa na ruchomości. Tak jak powództwo w postępowaniu przed sądem krajowym, powództwa takie zmierzałyby zasadniczo do zobowiązania podmiotu odpowiedzialnego za rzeczywiste lub potencjalne naruszenia prawa, w szczególności w związku z lekceważeniem istniejącego stanu wiedzy technicznej, do zaniechania takich naruszeń.

35 Należy podnieść również, że względy dobrej administracji wymiaru sprawiedliwości związane z art. 16 pkt 1 lit. a) konwencji brukselskiej, które zostały przywołane w pkt 29 niniejszego wyroku, nie znajdują zastosowania wobec powództwa o zaniechanie immisji, mającego w niniejszej sprawie charakter prewencyjny, i w związku z tym nie sprzeciwiają się temu, aby powództwo tego rodzaju pozostawało poza zakresem zastosowania tego przepisu.

36 Otóż po pierwsze, w odniesieniu, jak w niniejszej sprawie, do dwóch nieruchomości położonych w dwóch różnych państwach, nie można stwierdzić, by powództwo takie jak to, które wytoczone zostało przed sądem odsyłającym, powinno ogólnie rzecz biorąc zostać rozstrzygnięte raczej w oparciu o przepisy jednego niż drugiego państwa.

37 Ponadto, jak ilustruje w tej kwestii art. 364 ust. 2 ABGB, przewidując, że immisje, które mogą zostać zakazane, są powodowane przez „sąsiada" i „przekraczają przeciętną miarę wynikającą ze stosunków miejscowych i znacznie utrudniają normalne korzystanie z nieruchomości", powództwo tego rodzaju wymaga zasadniczo wzięcia pod uwagę kryteriów adekwatnych dla miejsca położenia

przedmiotowej nieruchomości. W tej sytuacji nie można przyjąć, że przepis tego rodzaju ustanawia wyłączną jurysdykcje również wtedy, gdy odległość dwóch przedmiotowych nieruchomości być może prowadzi właśnie do tego, że przeciętna miara wynikająca ze stosunków miejscowych może być w stosunku do każdej z tych nieruchomości odmienna.

38 Po drugie, ocena powództwa takiego jak w postępowaniu przed sądem krajowym nie wymaga oceny okoliczności, które jako bardziej adekwatne dla miejsca położenia tylko jednej z dwóch nieruchomości, których dotyczy spór, mogłyby uzasadnić jurysdykcję sądów jednego z dwóch zainteresowanych państw i wyłączyć jurysdykcję sądów drugiego państwa. W pkt 15 i 17 wyroku z dnia 30 listopada 1976 r. w sprawie 21/76 Bier, zwanej „Mines de Potasse d'Alsace" Rec. str. 1735, wydanego w postępowaniu dotyczącym powództwa odszkodowawczego w związku ze szkodą materialną na nieruchomości położonej w państwie członkowskim spowodowaną przez różne zanieczyszczenia rzeki w wyniku działalności przedsiębiorstwa położonego w innym państwie członkowskim, Trybunał orzekł również, że w sytuacji tego rodzaju zarówno miejsce wystąpienia zdarzenia powodującego szkodę, jak i miejsce wystąpienia tej szkody mogą, w zależności od okoliczności faktycznych, dostarczyć istotnych wskazówek szczególnie użytecznych dla kwestii dowodowych oraz organizacji procesu.

39 Jak wynika z postanowienia odsyłającego w sprawie zawisłej przed sądem krajowym, powództwo wytoczone przez Land Oberösterreich zmierza do ustalenia, czy oddziaływanie lub ryzyko oddziaływania promieniowania jonizującego, emitowanego przez elektrownię Temelin, przekracza poziom oddziaływania lub ryzyka oddziaływania zwykle związanych z eksploatacją elektrowni zgodnie z istniejącym stanem wiedzy technicznej. Jak słusznie podnoszą ČEZ, rząd Zjednoczonego Królestwa i Komisja, dokonanie oceny tego rodzaju implikuje konieczność weryfikacji, które w znacznej mierze powinny zostać przeprowadzone w miejscu położenia tej elektrowni.

40 Biorąc pod uwagę powyższe rozważania, na przedłożone pytanie należy odpowiedzieć, że art. 16 pkt 1 lit. a) konwencji brukselskiej należy poddać wykładni, zgodnie z którą wytoczone w postępowaniu przed sądem odsyłającym na podstawie art. 364

ust. 2 ABGB powództwo o zaniechanie rzeczywistych lub potencjalnych immisji na nieruchomość stanowiącą przedmiot prawa własności strony występującej z powództwem, powodowanych przez promieniowanie jonizujące emitowane z elektrowni atomowej położonej w sąsiednim państwie, nie należy do zakresu zastosowania tego postanowienia.

**W przedmiocie kosztów**

41 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

**Artykuł 16 pkt 1 lit. a) Konwencji z dnia 27 września 1968 r. o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych, zmienionej po raz ostatni Konwencją z dnia 29 listopada 1996 r. w sprawie przystąpienia Republiki Austrii, Republiki Finlandii i Królestwa Szwecji należy poddać wykładni, zgodnie z którą wytoczone w postępowaniu przed sądem odsyłającym na podstawie art. 364 ust. 2 austriackiego kodeksu cywilnego (Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch) powództwo o zaniechanie rzeczywistych lub potencjalnych immisji na nieruchomość stanowiącą przedmiot prawa własności strony występującej z powództwem, powodowanych przez promieniowanie jonizujące emitowane z elektrowni atomowej położonej w sąsiednim państwie, nie należy do zakresu zastosowania tego postanowienia**

Podpisy